

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

کانتن مولر - ستباستین کستلیه
فرستنده: علی مشرف
۰۴ اکتوبر ۲۰۱۹

کویت – «واداشتن مهاجران به پرداخت پول برای نفس کشیدن»

در ۱۶ سپتمبر صفا الهاشم نماینده مجلس کویت اعلام کرد که «مهاجران باید برای هوایی که تنفس می کنند مالیات بپردازند». نشانه تازه ای از این که در فضای عمومی کویت خصومت نسبت به کارگران تشدید می شود و شهروندان و نمایندگان مجلس در مسوول نشان دادن آنها برای تمام مشکلات جامعه تردید نمی کنند.

کویت از دیرباز نقطه عطفی مهم در منطقه خلیج [فارس] و مرکزی پویا برای هنر و فرهنگ از سال های دهه ۱۹۳۰ و محل تردد مهاجران بوده است. این کشور پس از نخستین صادرات نفت در سال ۱۹۴۶، شمار زیادی از کارگران را جذب کرد. اما، تنها پس از ملی شدن صنعت نفت این کشور در سال ۱۹۷۵ بود که مهاجرت میلیون ها کارگر خارجی سرعت بیشتری یافت. این نیروی کار خارجی برای بهره برداری از نفت و توسعه شهری رشد یابنده کشور ضروری بود و به توسعه قابل ملاحظه آن کمک کرد. به این ترتیب، امروز مهاجران بیش از دوسوم جمعیت ۴.۷ میلیونی کویت را تشکیل می دهند که ۴۷۵ هزار کارگر مصری، حدود ۹۰۰ هزار هندی و نزدیک به ۲۰۰ هزار بنگله دیشی را در برمی گیرد. بنابر نوشته روزنامه محلی «عرب تایمز»، «شمار مهاجران با سرعتی بیش از اتباع محلی افزایش می یابد. آمار نشان می دهد که افزایش جمعیت کویتی ها در ۱۰ سال ۳۱۰ هزار تن بوده، در حالی که شمار مهاجران ۹۷۰ هزارتن بیشتر شده است. در برابر هر نوزاد کویتی سه مهاجر جدید وجود دارد».

مسأله فلسطینی ها

جریان گسترده نیروی انسانی خارجی با درآمد و مهارت حرفه‌ئی ضعیف از حدود ۳۰ سال پیش انشعاقی بارز در جامعه به وجود آورده و به شکلی از نژادپرستی دامن زده که نه وابسته به رنگ پوست، بلکه بیشتر وابسته به ملیت است. این نژادپرستی خاستگاه جغرافیائی کارگران مهاجر را سلسله مراتبی می‌کند و به نوعی مدارا و رواداری، یا عکس آن یعنی نفی کامل میدان می‌دهد. به این ترتیب، مصری ها، هندی ها، پاکستانی ها، بنگله دیشی ها یا حتی فیلیپینی ها به صورت واحدهای خارجی عام دیده نمی‌شوند بلکه، گروه‌های مشخصی هستند که اثرهای مثبت یا منفی بر جامعه کویت دارند.

به نظر شفیق الغیرا، استاد علوم سیاسی دانشگاه کویت که درمورد فلسطینی ها که قدیمی ترین مهاجران هستند – که برای بهره‌گیری از رونق نفتی سال‌های دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ به کویت آمدند – کار کرده؛ انگ زدن بر کارگران خارجی بر مبنای اصلیت ایشان بارها در تاریخ این امیر نشین رخ داده است. پس از جنگ لبنان که در سال ۱۹۷۵ آغاز شد، مقامات کویت بر مراقبت همه جانبه خود افزودند تا با کاهش تدریجی میزان مهاجرت از اختلالی که ممکن بود برای آرامش ملی به وجود آید اجتناب کنند. احساسات پان عربی و انقلابی که در آن زمان بسیاری از فلسطینی ها را فراگرفته بود، برای حاکمیت کویت یک تهدید بالقوه محسوب می‌شد.

این بیم در ماه اگست سال ۱۹۹۰، هنگام جنگ خلیج [فارس] (۲ اگست ۱۹۹۰ تا ۲۸ فبروری ۱۹۹۱) و اشغال کویت توسط عراق تحقق یافت. یاسر عرفات که پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی از نظر سیاسی منزوی شده بود، در صدام حسین متحدی مغتنم یافت و اشغال کویت توسط عراق را محکوم نکرد. ۳۰۰ هزار فلسطینی حاضر در قلمرو کویت در آن زمان به صورت غیررسمی مضمون به حمایت گسترده از سربازان صدام حسین شده و بیشتر آنها در پایان جنگ از کویت اخراج و غالباً به اردن فرستاده شدند.

جایگزینی مهاجران عرب

این همکاری مورد ادعا را شفیق الغیرا در کتاب خود با عنوان «نکبت و ظهور مهاجران فلسطینی در کویت» (منتشر شده به زبان عربی توسط «مرکز پژوهش و مطالعات سیاسی» در اکتوبر ۲۰۱۹) واکاوی می‌کند: «من نشان دادم که برخی از فلسطینی ها با حزب بعث عراق همکاری کرده بودند، اما برخی دیگر مقاومت کرده و از شهروندان کویتی محافظت کرده بودند. از این رو، گفتن این که فلسطینی ها هوادار این اشغال بودند نادرست است». اکنون تقریباً ۳۰ سال از آن اشغال گذشته و هنوز به نظر می‌آید که نفرت علیه فلسطینی ها باقی مانده باشد: «پس از انتشار کتاب، من صدها پیام توهین و تهدید درمورد فرازهایی از کتاب که به آنها نسبت نادرست بودن داده می‌شد، دریافت کردم. به ویژه اصلیت دور فلسطینی ام به رخم کشیده شد. من کویتی ولی "غیر اصیل" هستم. علاوه بر نژادپرستی نسبت به خارجی ها در کویت، در این کشور یک نوع نژادپرستی هم بین خود کویتی ها وجود دارد که نژادپرستی عربی است و تعیین می‌کند چه کسی در میان عرب ها سفیدپوست است و بقیه چه کسانی هستند».

خلیل ابول، نماینده لیبرال مجلس کویت، به نوبه خود بر این باور است که بخشی از مردم کشورش «خود را از نژادی برتر می‌دانند. این به اندازه نازیسم هیتلر خطرناک است. من بیم آن را دارم که یک روز، برخی خواهان آتش زدن خارجی ها شوند».

کارین لحدو تاتار، دکترای علوم سیاسی و دانشیار «انستیتو علوم سیاسی» دانشگاه سن ژوزف بیروت و نویسنده کتاب «اسلام و سیاست در کویت» (نشر پوف، ۲۰۱۱)، تغییری در سیاست مهاجرتی درست پس از پایان جنگ خلیج

[فارس] (فبروری ۱۹۹۱) را رصد کرده است: «در آن زمان اراده ای وجود داشت که برپایه استفاده از نیروی انسانی عرب بود، که پس از اشغال به عنوان تهدیدی بالقوه دیده می شد. نیروی انسانی آسیائی که از نظر فرهنگی، زبانی و سیاسی نزدیکی کمتری با سیاست داخلی کشور داشت، بیشتر ترجیح داده می شد. در واقع، بنگله دیشی ها، پاکستانی ها، هندی ها و فیلیپینی ها از نظر امنیتی و هویتی کمتر تهدید کننده بودند». به این ترتیب، جامعه مهاجران آسیائی اهمیتی بیش از گذشته یافت و این در حالی بود که پیشتر هم، پس از بحران نفتی سال ۱۹۸۶، این جامعه ترجیح داده شده بود. اما، گفتن نفرت پراکن در همین حد کاهش نیافت. ناصر المجیب، استاد و معاون ارتباطات دانشگاه کویت تحلیل می کند که: «در طول دهه اخیر، این نفرت در صحنه عمومی حتی بیشتر هم شد. بدتر از آن این است که مسوولان سیاسی این موضوع را دستاویز محاسبات انتخاباتی قرار داده اند. امروز، کویتی ها نسبت به نماینده مجلسی که خارجی ها را هدف قرار می دهد، توجه و حساسیت بیشتری نشان می دهند».

ایده جامعه ای دوگانه

امروز صدائی بلندتر از صداهای دیگر به گوش می رسد: این صدای صفا الهاشم، تنها زن نماینده مجلس کویت است. شخصیتی جدل برانگیز که «ترمپ کویت» خوانده می شود، زبان سیاسی و لحن انتقادی تند و تلخ و پرسروصدائی دارد و خواهان جامعه ای است که در آن خارجی ها و اتباع کشور از حقوق برابر برخوردار نباشند. در سال ۲۰۱۸، او خواستار آن شد که مهاجران ساکن کویت برای «هوایی که تنفس می کنند» مالیات بدهند و هنگام مصاحبه با ما گفت: «خدمات عمومی یارانه ئی باید فقط مختص کویتی ها باشد و خارجی ها نباید به طور رایگان از آنها برخوردار شوند».

کارین لحدو تاتار (۱) می گوید: «این بالا گرفتن گفتمان عوام گرایانه (۲)، در وضعیتی رخ می دهد که کشور با مشکلات اقتصادی رودررو است. سیاست "ملی کردن" اشتغال، در حالی که "نرخ بیکاری جوانان" کویتی بالا است (۱۴.۶ درصد برای گروه سنی ۱۵ تا ۲۴ سال) کافی نیست. در مورد قرارداد اجتماعی و سیاست پدرسالار حکومت پرسش هائی مطرح است. در کویت یک رشته از منابع با بهای یارانه ئی عرضه می شود که بهای واقعی آنها با قیمتی که برایشان پرداخت می شود تناسبی ندارد. گاه حتی بهائی نیز پرداخت نمی شود. این واقعیت که همه افراد از این منابع بهره می برند، می تواند تنش آفرین باشد. به ویژه هنگامی که اتباع اصیل در کشور خود در اقلیت هستند...».

پس از سقوط بهای نفت خام در سال ۲۰۱۴، بازار کار رقابتی تر از پیش شد و میزان بالای کارگران خارجی کشور را به نمایش گذارد. کویتی کردن اشتغال در طول سال های ۲۰۱۷ و ۲۰۱۸ تنها موجب جایگزینی ۱۱۲۸ غیر کویتی با کویتی در بخش عمومی شد.

به علاوه، اقدام های تبعیض آمیز مانند برنامه وزارت بهداشت و درمان در ایجاد بیمارستان هائی منحصرأً برای کویتی ها، یا همچنین افزایش هزینه صدور گواهینامه رانندگی برای خارجی ها اخیراً رخ داده است. از سال ۲۰۱۷، کویت بهای برق و آب را نیز برای خارجی ها افزایش داده است.

اما به رغم نقص و تبعیض فزاینده، کارگران خارجی همچنان موتور اقتصاد کشور هستند. ناصر المجیل می پرسد: «جامعه ما هنوز خیلی زیاد وابسته به خارجی ها است، اما ما گناه را به گردن آنها می اندازیم و به علت، که خطاهای مدیریتی خودمان است توجه نمی کنیم. به عنوان نمونه، چرا حکومت ما به سوداگران روادید و خوابگاه های مخصوص کارگران مهاجر که کویتی هستند حمله نمی کند؟».

صفا الهاشم خواهان آن است که تا چندسال دیگر شمار کارگران خارجی به ۴۰ درصد کاهش یابد و حداکثر مدت اقامت برای کار ۷ سال شود. امروز کارگران خارجی ۷۰ درصد از کل کارگران را تشکیل می دهند و می توانند در صورت اشتغال به فعالیت حرفه ئی به مدت نامحدود در کشور بمانند. او می گوید: «از همه چیز گذشته، این وظیفه من است که از کویتی ها محافظت کنم. برای همین انتخاب شده ام». علاء الدین عبدالفتاح البربری، سردبیر مصری یک مجله مذهبی کویتی با انزجار می گوید: «از او بپرسید چرا اینقدر از مصری ها متنفر است» و می افزاید: «همه کویتی ها چنین نیستند، اما بسیاری از آنها ما را به عنوان آدم هائی که در سطح و اندازه ایشان نیستیم می دانند. زندگی روزمره به این صورت بسیار سخت است».

صفا الهاشم در پیکار خود تنها نیست. در مارچ ۲۰۱۹، خلیل الصالح از دولت می خواست که نیمی از ۳.۳ میلیون کارگر خارجی را در پنج سال آینده اخراج کند.

به باور المجیل، درامیرنشین کویت، بیشتر رسانه ها درصدد اغوای افکار عمومی هستند. واقعیتی که گفتمان نفرت پراکن در عرصه عمومی را تسهیل می کند. به خلاف دیگر کشورهای خلیج [فارس]، کویت از آزادی بیان و تنوع لحن گفتار برخوردار است. از این رو، انتقادکردن، مخاطب قرار دادن و هدف گرفتن افراد بدون هیچ مانعی ممکن است به شرط آن که از خیلی نزدیک خاندان سلطنتی را هدف نگیرد.

اما، لایه بندی جامعه بر پایه اصلیت اجتماعی، قومی یا ملی امری جدید نیست. از زمان کسب استقلال از انگلستان در سال ۱۹۶۱، شهروندان محلی در معرض نوعی نژادپرستی اجتماعی بودند که توسط حکومت ترغیب می شد. آژانس فرانس پرس (AFP) ارزیابی کرده که حدود ۱۰۰ هزار فرد بدون ملیت مشخص در میان بسیاری از کشورهای خلیج [فارس] تردد می کنند و به سرعت در شمار افراد بدون تابعیتی در می آیند که نمی توانند ملیت خود را اثبات نمایند و از دریافت گذرنامه و به تبع آن همه حقوق، خدمات بهداشتی و آموزش رایگان محروم می شوند. کارین لحد تاتار چنین تحلیل می کند که: «هویت ملی در کویت بر پایه مرد، سنی و شهرنشین بودن بنا شده است. این امر زنان، بادیه نشین ها و شیعه ها را دربر نمی گیرد». امروز، برخی راه مهاجرت به انگلستان، استعمارگر پیشین که در جریان وضعیت حساس این مردان و زنان بدون ملیت است، را درپیش گرفته اند.

اما کشور فاقد مدافعان حقوق مهاجرانی که به ویژه به لطف یک روند مهاجرتی قانونی آمده و با رعایت دقیق مقررات انتخاب شده اند نیست. ابو خلیل، نماینده مجلس یادآوری می کند که کویت همچنان برای ساختن اقتصاد خود به شدت وابسته به کارگران خارجی و در پنج دهه گذشته تاحدزیادی به آنها مدیون است. او در هنگام مصاحبه با ما می گوید: «ما چگونه جرأت می کنیم با آنها چنین رفتاری داشته باشیم؟».

انور الراشید، رئیس جنبش لیبرال کویت درحالی که روی کاناپه مطای زردرنگ در گوشه سالون خود لم داده، این بالا گرفتن سیاست کنارنهادن را توضیح می دهد: «رهبان از برگ عوام گرانی استفاده می کنند تا مانع از ظهور هرگونه

اپوزیسیون ساختارمند شوند. آنها بین ما تفرقه می اندازند تا بهتر حکومت کنند: شیعه علیه سنی، بادیه نشین علیه شهرنشین و ملی علیه خارجی».

جست و جوی جایگزین

از سال های دهه ۱۹۸۰، بیشتر برنامه های بزرگ توسعه اقتصادی کویت توسط خارجیانی عملی شده که کارهای دستی کم درآمد را انجام داده اند. این نیروی انسانی نقشی حیاتی در ایجاد ثروت داشته است. در سال ۲۰۱۷، کارگران مهاجر ۱۳.۷۶ میلیارد دالر (۱۲.۵۱ میلیارد یورو) به کشورهای خود پول فرستاده اند، رقمی که معادل ۱۱.۴ درصد از تولید ناخالص داخلی (PIB) کشور است.

با این حال، حفرة عمیقی بین کارگران مهاجر که شیوة زندگی شان (به خاطر فرستادن پول برای خانواده هایشان) خیلی ساده و محقر است و کویتی هائی وجود دارد که غالباً خبری از مشکلاتی که کارگران مهاجر به طور روزمره با آنها دست به گریبانند ندارند. به نظر مصطفی قدری، مدیر سازمان شورای حقوق کار «پژوهش اکیدم»، منافع کویت کاملاً ایجاب می کند که به این بیگانه ستیزی فزاینده پایان دهد تا بتواند جریان تردد کارگران به این امیرنشین را حفظ کند. او پیشنهاد می کند: «شبکه های تلویزیونی باید نقش خود را ایفا کنند و داستان کارگران مهاجر را حکایت کنند تا پلی بین کویتی ها و خارجی ها زده شود».

با این حال، کارشناسان محلی از این افسوس می خورند که اقدام های مشخص و جدی کمی انجام شده و حفرة بین خارجی ها و کویتی ها را ژرف تر کرده است. کارین لحد تاتار می گوید: «خارجی ها قربانی می شوند تا توجه عامه را از اصلاحات سیاسی اساسی تر، مبارزه علیه فساد یا آزادی فردی در فردای بهار عرب منحرف کنند. چرا نباید تقصیر را گردن کارگران خارجی انداخت و بدین ترتیب دشمنی دیگر را جایگزین خاندان حاکم الصباح کرد؟».

۱- در واقع خارجی ستیز و ملی گرای افراطی

۲- دکتر در علوم سیاسی، پروفیسور در انستیتو علوم سیاسی دانشگاه سنت ژورف بیروت و نویسنده کتاب اسلام و سیاست در کویت

کاتن مولر- روزنامه نگار

ستباستین کستلیه- Journaliste indépendant.

اورینت XXI

یادداشت:

خارجی ستیزی و گناه تمام بدبختی های یک کشور را به گردن خارجی ها انداختن، مسأله ای نیست که تنها در کویت و یا بقیه کشور های عربی خاور میانه وجود داشته باشد، بلکه این واکنش منفی و ضد انسانی در اکثر کشور هائی که با پدیده کارگر مهمان مواجه است با شدت و حدت بعضاً غیر قابل تصویری وجود داشته، در برخی از کشور ها مقابل کارگر مهمان چنان سازماندهی صورت گرفته که نه تنها خدمات سازنده آنها در کشور میزبان نادیده گرفته شده است، بلکه مسؤلیت تمام شکست ها را نیز بر دوش آنها انداخته، در صورت امکان جانش را نیز گرفته اند.

مسأله ای که بار بار و به دفعات در ایران مقابل کارگران افغان تبار، در ایالات متحده امریکا علیه کارگران لاتین تبار و افریقائی تبار و در اروپا نیز علیه کارگران افریقائی تبار و آسیائی تبار اتفاق افتاده و کمتر کسی متوجه شده است در

جامعه چه می‌گذرد و چگونه سرمایه‌قادر شده است بین پرولتاریای کشور خودی و پرولتاریای مهمان خصومت و دشمنی خلق نماید.

از آنجائی که یک تن از متصدیان پورتال تصمیم دارد تا به صورت مشخص وضع زندگانی رقتبار و بعضاً دور از کرامت انسانی کارگران افغان "مهمان در ایران" را طی روز های آینده مفصلاً خدمت خوانندگان تقدیم دارد و پیوند آن را در کل با خصلت و ماهیت مناسبات سرمایه‌داری در اشکال و مدارج مختلف آن آشکار سازد، بیش از این یادداشت را طولانی نمی‌سازیم.

اداره پورتال AA-AA